

МОЖЛИВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДОПОМІЖНИХ ВИРОБНИЦТВ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Систему інформаційного забезпечення управління допоміжними виробництвами доцільно будувати шляхом узгодження економічних показників із цілями діяльності окремих підрозділів і введення основних показників у механізм матеріального стимулювання. Вибір показників, що характеризують результати діяльності окремих підрозділів і виконавців, об'єктивно визначений з однієї сторони стратегією підприємства на випуск високоякісної продукції, що відповідає вимогам світових стандартів, з іншої, - оптимізацією витрат. У загальній системі управління промисловим підприємством інформація про результати діяльності окремих підрозділів необхідна для контролю процесів, що протікають на стадіях виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг допоміжними виробництвами.

Інформаційна модель управління діяльністю допоміжних виробництв та механізм мотивації колективів окремих підрозділів повинен містити:

- економічні показники результатів діяльності підрозділів;
- нормативні величини показників;
- коло осіб, відповідальних за надання інформації;
- механізм матеріального стимулювання.

Формування цільових комплексів і зосередження в кожному з них управлінських і виробничих ланок дозволяє погодити їхню діяльність із відповідними цілями окремих видів допоміжних виробництв і визначити економічні показники, що розкривають зміст цілей.

В основу розробки системи показників, визначаючих спрямованість господарської діяльності підрозділів, що входять у цільові комплекси, покладено економічні цілі допоміжних виробництв [2, с. 118 - 119]. При цьому враховувалися наступні принципові моменти.

1. Інструментальні, ремонтні, транспортні й енергетичні виробництва здійснюють свою економічну діяльність на основі тих самих змістовно сформульованих цілей, оскільки всі вони мають на вході ресурси – засоби праці, предмети праці, трудові ресурси, а на виході – продукцію й послуги. У цьому випадку не мають принципового значення існуючі між ними відмінності в типі виробництва, широті й стабільності номенклатури однорідності й складності продукції. Визначальним є підхід «ресурси – продукція», а він однаковий для всіх видів допоміжних виробництв. Із цього витікає, що вони повинні будувати свою економічну діяльність на основі єдиної системи показників.

2. Підхід «ресурси – продукція» однаковий для всіх розроблених в [1, с. 18 - 25] організаційних варіантів. Незалежно від обсягів продукції, робіт, послуг, по яких вони різняться на великі, середні й дрібні, і які визначають необхідність використання різних організаційних варіантів, колективи допоміжних виробництв реалізують ті самі економічні цілі. Отже, економічні показники повинні бути загальними для всіх організаційних варіантів.

3. В умовах функціонування цільових комплексів діяльність управлінських і власно виробничих підрозділів, що входять у них, повинна будуватися на єдиній системі економічних показників. В умовах такої організації втрачає сенс розробка двох систем показників – окремо для управлінського персоналу, окремо для цехів. Цільові комплекси принципово відрізняються від традиційних форм організації управління допоміжними виробництвами, звідси й підхід до розробки економічних показників повинен бути не традиційним.

4. Потреба основного виробництва в продукції й послугах усіх без винятку видів допоміжних виробництв повинна визначатися в натуральному (умовно-натуральному) виразі на одиницю основної продукції. Різними повинні бути лише одиниці виміру її обсягів. Для інструментального – це тис. одиниць виготовленого (відновленого) інструмента й приладів; ремонтного – кількість одиниць відремонтованого встаткування, будинків, споруджень і виготовлених до них запасних частин, змінних вузлів і конструкцій; транспортного – тн/км; енергетичного – тн, м³, кВт/годину, кДж і т.д. виробленої продукції.

Для забезпечення порівнянності обсягів робіт в інструментальних і ремонтних підрозділах, що випускають різномірну й складну продукцію значної й нестабільної номенклатури, поряд з перерахованими натуральними вимірниками доцільно використовувати нормо-години.

5. Діяльність виробничих бригад і ділянок може плануватися або по всіх економічних показниках комплексу, або по спрощеній системі, що включає в себе показники обсягів продукції, робіт і послуг, чисельності персоналу, витрат на виробництво по доцільній для кожного випадку номенклатурі статей (табл. 1). Вибір варіантів повинен залежати від організації виробництва, ступеню організаційної й технологічної відособленості низових ланок, можливості закріплення за ними основних фондів і матеріальних запасів.

Таблиця 1

Можливі системи економічних показників бригад і ділянок

№ з/п	Показники	Обсяг планованих показників	
		повний	скорочений
1	2	3	4
1.	Номенклатура продукції, послуг	+	+
2.	Якість продукції, послуг	+	+
3.	Рівень ритмічності виробництва	+	+
4.	Вартість основних засобів	+	—
5.	Коефіцієнт змінності й завантаження встановленого встаткування й транспортних засобів	+	—
6.	Обсяг матеріальних ресурсів	+	—
7.	Загальна чисельність працюючих	+	+
8.	Економія витрат по окремих статтях:		
	- матеріальні витрати	+	+
	- паливно-енергетичні витрати	+	+
	- основна заробітна плата	+	+
	- додаткова заробітна плата	+	+
	- відрахування на обов'язкове соціальне страхування	+	+
	- втрати від браку	+	+
- загальновиробничі витрати	+	—	

Не повинні вносити принципових змін у систему економічних показників ділянок і бригад форми економічних відносин, зокрема, бригадний підряд, оскільки його характерними рисами є чітко визначений кінцевий результат і необхідність його одержання на основі раціонального використання ресурсів і оптимізації сукупних витрат на виробництво. Та обставина, що загальна сума заробітної плати бригади не залежить від числа її членів і розподіляється самими робітниками, не міняє в принципі підходу до вибору економічних показників. У будь-якому випадку вони повинні конкретизувати економічні цілі бригад, пов'язані із забезпеченням необхідних обсягів виробництва, залученням оптимальної кількості ресурсів, оптимізацією виробничих витрат.

Список використаних джерел

1. Шерер І.Л. Організація внутрішнього контролю в системі управління допоміжними виробництвами промислових підприємств/І.Л. Шерер//Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації: Монографія / За ре. д.е.н., професора Максимової В.Ф. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – С. 294 – 317.
2. Шерер І.Л. Цільовий підхід до організації управління допоміжними виробництвами промислового підприємства/ Шерер І.Л.//Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи: Матеріали VIII між нар. наук.-практ. конф. (29-30 березня 2013 р., м. Одеса)/ОНУ ім. Мечникова. – Одеса: видавець Букаєв В.В., 2013. – С. 118 – 119.